

VENDIM
Nr.2, datë 21.1.2011

NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegjet e Bashkuara së Gjykatës së Lartë të përbëra nga:

Shpresa Beçaj	kryesuese
Ardian Dvorani	anëtar
Gani Dizdari	anëtar
Besnik Imeraj	anëtar
Fatos Lulo	anëtar
Ardian Nuni	anëtar
Arjana Fullani	anëtare
Majlinda Andrea	anëtare
Evelina Qirjako	anëtare
Guxim Zenelaj	anëtar
Andi Çeliku	anëtar
Mirela Fana	anëtare
Medi Bici	anëtar,

në seancën gjyqësore të datës 21.1.2011, mori në shqyrtim çështjen civile që u përket palëve:

PADITËS: Agron Boçari, i biri i Esherefit, lindur në Vlorë, datëlindja 1939, banues në Tiranë, përfaqësuar nga Avokati Ervin Pupe.

TË PADITUR: - Zyra rajonale e Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë, përfaqësuar nga Avokati i Shtetit Kadri Skera.

- Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë, përfaqësuar nga z.Andi Çuadari.

- Fatie Maskaj, e bija e Ibrahimit, vitlindja 1929, lindur në Vlorë dhe banuese në Tiranë, prezent pa avokat.

- Shyqyrete Gega, e bija e Ibrahimit dhe e Pashkos, datëlindja 16.2.1928, lindur në Tërbaç, Vlorë dhe banuese në Vlorë (në mungesë).

- Kimete Bedini, e bija e Enverit, vitlindja 1939, lindur dhe banuese në Vlorë, përfaqësuar në gjykim nga av.Gëzim Liçaj.

- Artan Liçaj, i biri i Liços, vitlindja 1962, lindur dhe banues në Vlorë, përfaqësuar në gjykim nga av.Gëzim Liçaj.

PERSON I TRETË: Zyra Vendore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme Vlorë, përfaqësuar nga Avokati i Shtetit Kadri Skera.

OBJEKTI PADISË: Anulimin si të pabazuar në ligj dhe në prova të vendimit nr.58, datë 31.8.2007 të Zyrës Rajonale të AKKP Vlorë; të vendimit të AKK Pronave, Tiranë nr.415, datë 22.4.2008 që ka lënë në fuqi vendimin nr.58, datë 31.8.2007, si dhe detyrimin për njohjen dhe kthimin e pronës trashëgimtarëve ligjorë të ish-pronarit Esheref Dano, të trajtuar me vendimin e sipërcituar, pronë me sipërfaqe 950 vreten ose 118.75 ha, e ndodhur në vendin Shkallë, me kufij: L-Kullota e Memisha Beqiri dhe Hajredin Muharremi, V-Kullota e Shën Seit Kaninës, L-Esheref Dano, P-Dei, J-Përroi që ndan kufirin e Radhimës.

Anulimin si të pabazuar në ligj dhe në prova të vendimit nr.59, datë 31.8.2007 të Zyrës Rajonale të AKK Pronave Vlorë, të vendimit të AKK Pronave Tiranë nr.414, datë 22.4.2008, që ka lënë në fuqi vendimin nr.59, datë 31.8.2007, si dhe detyrimin për njohjen dhe kthimin e pronës trashëgimtarëve ligjorë të ish-pronares Mynever Boçari, të trajtuar me vendimin e sipërcituar, pronë me sipërfaqe 150 vreten ose 18.75 ha, ndodhur në vendin “Shkallë”, Jonufër, me kufizimet: L-Esheref Dano, P-Dei, J-Përrua dhe vendi “Porta”, V-Vendi “Shkallë”.

Anulimin e vendimit të KKK Pronave Vlorë, nr.63, datë 19.10.1997 në favor të Kimete Bedinit për kompensimin fizik të tokës së saj bujqësore në fshatin Armen, me 4131.8 m² në parcelën nr.31 Jonufër-Vlorë, si dhe pavlefshmërinë e kontratës së dhurimit me nr.676 Rep. e 456 Kol., datë 10.9.1999 me anë të së cilës Kimete Bedini i ka dhuruar djalit të saj, Artan Liçaj, 4231.8 m² me vendndodhje në parcelën nr.31 Jonufër-Vlorë.

Anulimin e vendimit nr.38, datë 18.5.1994 të KKK Pronave Vlorë, pikën 3 të tij, dhënë në favor të trashëgimtarëve të Ibrahim Aliut, pronë që ka mbivendosje dhe ndodhet brenda pronës së pretenduar nga paditësit.

Anulimin e pikës 1 të vendimit nr.38/1, datë 18.5.1994 të KKK Pronave Vlorë dhënë në favor të trashëgimtarëve të Ibrahim Aliu, pronë që ka mbivendosje dhe ndodhet brenda pronës së pretenduar nga paditësit.

Anulimin e vendimit nr.81, datë 14.6.1995 dhënë në favor të trashëgimtarëve të Ibrahim Aliu, pronë që ka mbivendosje dhe ndodhet brenda pronës së pretenduar nga paditësit.

Anulimin e vendimit nr.52, datë 13.8.2007 të Zyrës Rajonale të AKK Pronave Vlorë, si dhe të vendimit nr.18, datë 15.1.2008 të AKK Pronave Tiranë, me të cilin është ndryshuar pika 2/a e vendimit nr.52, vendim me anë të të cilit janë njohur pronarë dhe u është kthyer prona trashëgimtarëve të Ibrahim Aliut, pronë (për pjesën) e cila ka mbivendosje dhe është brenda pronës së pretenduar nga paditësit.

Detyrimin e të paditurve Fatie Maskaj e Shyqyrete Gega, trashëgimtarëve ligjorë të Ibrahim Aliu (Gega), të njohin paditësit pronarë në lidhje me sipërfaqet e tokës të trajtuar me vendimet nr.38, datë 18.5.1994, nr.38/1, datë 18.5.1994 nr.81, datë 14.6.1995 të KKK Pronave Vlorë dhe nr.52, datë 13.7.2007 të Zyrës Rajonale të AKK Pronave Vlorë, që janë brenda pronës së pretenduar nga paditësit.

Detyrimin e ZRPP Vlorë të fshijë nga regjistrimi në ZRPP Vlorë të pronave të trajtuara nga vendimet e KKK Pronave nr.38, datë 18.5.1994, nr.38/1, datë 18.5.1994, nr.81, datë 14.6.1995, nr.63, datë 19.10.1997 e nr.52, datë 13.8.2007 të Zyrës Rajonale të AKK Pronave Vlorë.

Detyrimin e ZRPP Vlorë të regjistrojë në favor të trashëgimtarëve të Esheref e Mynevere Boçari të pronave objekt i vendimeve nr.58 dhe nr.59, datë 31.8.2007 të Zyrës Rajonale të AKK Pronave Vlorë.

Të vendoset masë e përkohshme e sigurimit të padisë, duke mos lejuar tjetërsimin e pronave në ZRPP, prona të paluajtshme të trajtuara nga KKK Pronave Vlorë e që janë objekt i anulimit në këtë kërkesëpadi, si dhe depozitimim e kërkesëpadi në ZRPP Vlorë.

BAZA LIGJORE: Neni 1 i Protokollit të Konventës së mbrojtjes së të drejtave të njeriut dhe lirive themelore; Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë (nenet 41, 42, 122/2); ligji nr.9235, datë 29.7.2004 “Për KKK Pronave” i ndryshuar me nenin 18 të ligjit nr.9283, datë 17.7.2006 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.9235, datë 29.7.2004”, ligji nr.8337, datë 30.4.1998 “Për kalimin në pronësi të tokës bujqësore, pyjore, livadheve dhe kullotave”, Kodi i Procedurës Civile, nenet 31, 31/a, 153, 202/a, 206, vendimi i Këshillit të Ministrave nr.747, datë 9.11.2006, nr.566, datë 23.8.2006, Kodi Civil, neni 92/a.

Gjykata e Shkallës së Parë Vlorë, me vendimin nr.1814, datë 6.7.2009, ka vendosur:

Nxjerrjen jashtë juridiksionit gjyqësor, çështjen civile nr.regj.them.2114, datë 30.5.2008, me palë ndërgjyqëse paditës Agron Boçari, palë të paditura Zyra Rajonale e Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë, Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë, Fatie Maskaj, Shyqyrete Gega, Kimete Bedini, Artan Liçaj, person i tretë, Zyra Vendore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme Vlorë, me objekt anulimin si të pabazuar në ligj dhe në prova të vendimit nr.58, datë 31.8.2007, të Zyrës Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, Vlorë, të vendimit nr.415, datë 22.4.2008 të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë dhe që ka lënë në fuqi vendimin nr.58, datë 31.8.2007, si dhe detyrimin për njohjen dhe kthimin e pronës trashëgimtarëve ligjorë të ish-pronarit Esheref Dano, të trajtuar me vendimin e sipërcituar, pronë me sipërfaqe 950 vreten ose 118.75 ha e ndodhur në

vendin Shkallë, me kufij: L-Kullota e Memisha Beqiri dhe Hajredin Muharremi, V-Kullota e Shën Seit Kaninës, L-Esheref Dano, P-Deti, J-Përroi që ndan kufirin e Radhimës. Anulimin si të pabazuar në ligj dhe në prova të vendimit nr.59, datë 31.8.2007 të Zyrës Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë, të vendimit nr.414, datë 22.4.2008 të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë që ka lënë në fuqi vendimin nr.59, datë 31.8.2007, si dhe detyrimin për njohjen dhe kthimin e pronës trashëgimtarëve ligjorë të ish-pronares Mynevere Boçari, të trajtuar me vendimin e sipërcituar, pronë me sipërfaqe 150 vreten ose 18.75 ha, ndodhur në vendin “Shkallë”, Jonufër me kufizimet L-Esheref Dano, P-Deti, J-Përrua dhe vendi “Porta”, V-Vendi “Shkallë”. Anulimin e vendimit të KKK Pronave Vlorë nr.63, datë 19.10.1997 në favor të Kimete Bedinit për kompensimin fizik të tokës së saj bujqësore në fshatin Armen, me 4131.8 m² në parcelën nr.31 Jonufër-Vlorë, si dhe pavlefshmërinë e kontratës së dhurimit me nr.676 Rep. e 456 Kol., datë 10.09.1999 me anë të së cilës Kimete Bedini i ka dhuruar djalit të saj, Artan Liçaj, 4231.8 m² me vendndodhje në Parcelën nr.31 Jonufër-Vlorë.

Anulimin e vendimit nr.38, datë 18.5.1994 të KKK Pronave Vlorë, pikën 3 të tij, dhënë në favor të trashëgimtarëve të Ibrahim Aliu, pronë që ka mbivendosje dhe ndodhet brenda pronës së pretenduar nga paditësit. Anulimin e pikës 1 të vendimit nr.38/1, datë 18.5.1994 të KKK Pronave Vlorë dhënë në favor të trashëgimtarëve të Ibrahim Aliu, pronë që ka mbivendosje dhe ndodhet brenda pronës së pretenduar nga paditësit.

Anulimin e vendimit nr.81, datë 14.6.1995 dhënë në favor të trashëgimtarëve të Ibrahim Aliut, pronë që ka mbivendosje dhe ndodhet brenda pronës së pretenduar nga paditësit. Anulimin e vendimit nr.52, datë 13.8.2007 të Zyrës Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë, si dhe të vendimit nr.18, datë 15.1.2008 të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë, me të cilin është ndryshuar pika 2/a e vendimit nr.52, vendim me anë të të cilit janë njohur pronarë e u është kthyer prona trashëgimtarëve të Ibrahim Aliut, pronë (për pjesën), e cila ka mbivendosje dhe është brenda pronës së pretenduar nga paditësit.

Detyrimin e të paditurve Fatie Maskaj e Shyqyrete Gega, trashëgimtarëve ligjorë të Ibrahim Aliut (Gega), të njohin paditësit pronarë në lidhje me sipërfaqet e tokës së trajtuar me vendimet nr.38, datë 18.5.1994, nr.38/1, datë 18.5.1994, nr.81, datë 14.6.1995 të KKK Pronave Vlorë dhe nr.52, datë 13.7.2007 të Zyrës Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë, që janë brenda pronës së pretenduar nga paditësit.

Detyrimin e ZVRPP Vlorë të fshijë nga regjistrimi në ZRPP Vlorë të pronave të trajtuara nga vendimet e KKK Pronave nr.38, datë 18.5.1994, nr.38/1, datë 18.5.1994, nr.81, datë 14.6.1995, nr.63, datë 19.10.1997 e nr.52, datë 13.8.2007 të Zyrës Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë. Detyrimin e ZVRPP Vlorë të regjistrojë në favor të trashëgimtarëve të Esheref e Mynevere Boçari të pronave objekt i vendimeve nr.58 dhe nr.59, datë 31.8.2007 të Zyrës Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë. Të vendoset masë e përkohshme e sigurimit të padisë, duke mos lejuar tjetërsimin e pronave në ZRPP, prona të paluajtshme të trajtuara nga KKK Pronave Vlorë e që janë objekt i anulimit në këtë kërkesëpadi, si dhe depozitimin e kërkesëpadisë në ZVRPP Vlorë.

Kundër vendimit të Gjykatës së Shkallës së Parë Vlorë, në bazë të nenit 62 të Kodit të Procedurës Civile, ka ushtruar ankim të veçantë Agron Boçari dhe Gjon Boçari, të cilët kërkojnë prishjen e këtij vendimi dhe dërgimin e çështjes në Gjykatë të Shkallës së Parë Vlorë për të vazhduar gjykimin, duke parashtruar shkaqet e mëposhtme:

- Ky vendim është në kundërshtim me ligjin nr.9235, datë 29.7.2004, neni 18, si dhe interpretim të gabuar të vendimit unifikues nr.2, datë 6.1.2009 të Kolegeve të Bashkuara në Gjykatën të Lartë.

- Nga ana jonë janë ezauruar ankimet administrative deri në Agjencinë e KK Pronave Tiranë në lidhje me vendimet që nuk na kanë njohur pronësinë dhe që i kishin njohur pronësinë palës së paditur.

- Agjencia është shprehur se provat për vendimin e dhënë në favor të Ibrahim Aliut ishin të plota dhe në këtë mënyrë ne nuk na ngelte gjë për ankim administrativ, por ngelej vetëm rruga

gjyqësore.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin e datës 26.11.2009, ka vendosur:

Kalimin e çështjes nr.01486-00-2009 i Regj. Themeltar për gjykim në Kolegjet e Bashkuara për të unifikuar praktikën gjyqësore.

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjuan relacionin e gjyqtarëve Andi Çeliku dhe Mirela Fana; pasi dëgjuan përfaqësuesin e palës paditëse, Avokatin Ervin Pupe, i cili kërkoi prishjen e vendimit nr.1814, datë 6.7.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe dërgimin e kësaj çështjeje në po atë gjykatë për vazhdimin e gjykimit; dëgjuan përfaqësuesin e palës së paditur AKK Pronave, juristin Andi Çuadari, i cili kërkoi lënien në fuqi të vendimit nr.1814, datë 6.7.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë; dëgjuan avokatin e shtetit Kadri Skera, i cili kërkoi lënien në fuqi të vendimit nr.1814, datë 6.7.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë; dëgjuan përfaqësuesin e palës së paditur Artan Liçaj, Avokatin Gëzim Liçaj, i cili kërkoi prishjen e vendimit nr.1814, datë 6.7.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe dërgimin e kësaj çështjeje në po atë gjykatë për vazhdimin e gjykimit; dhe si shqyrtoi aktet e bisedoi çështjen në tërësi,

VËREJNË:

Se vendimi nr.1814, datë 6.7.2009 i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, me të cilin është vendosur nxjerrja jashtë juridiksionit gjyqësor të çështjes civile nr.2114 regj.them., datë 30.5.2008, me palë ndërgjyqëse paditëse Agron Boçari, palë të paditura Zyra Rajonale e Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë, Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë, Fatie Maskaj, Shyqyrete Gega, Kimete Bedini, Artan Liçaj, person i tretë, Zyra Vendore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme Vlorë, me objekt të sipërpërmendur, është i pambështetur në ligj dhe për rrjedhim ky vendim duhet të priset dhe çështja duhet të dërgohet në po atë gjykatë për vazhdimin e gjykimit.

Rrethanat e çështjes

Nga materialet e çështjes ka rezultuar se në bazë të dëshmisë së trashëgimisë nr.11930, datë 4.10.1993 të Zyrës së Noterisë Vlorë, paditësi Agron Boçari është trashëgimtar ligjor i trashëgimlënësve Esheref dhe Mynevere Boçari.

Mbi kërkesën e paditësit, pala e paditur, Zyra Rajonale e Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë, me vendimin nr.58, datë 31.8.2007 ka vendosur mosnjohjen e të drejtës së pronësisë së trashëgimtarëve ligjorë të Esheref dhe Mynevere Boçari, mbi një sipërfaqe prej 950 vreten të ndodhur në rrethin e Vlorës.

Pala paditëse, duke mos qenë dakord me këtë vendim, e ka kundërshtuar pranë Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë, e cila me vendimin nr.415, datë 22.4.2008 ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr.58, datë 31.8.2007 të Zyrës Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë.

Po mbi kërkesën e palës paditëse, Zyra Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë, me vendimin nr.59, datë 31.8.2007, ka vendosur mosnjohjen e të drejtës së pronësisë së palës paditëse mbi një sipërfaqe 150 vreten të ndodhur në rrethin e Vlorës.

Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë, mbi kundërshtimin e bërë nga pala paditëse, me vendimin nr.414, datë 22.4.2008, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr.59, datë 31.8.2007 të Zyrës Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë.

Nga parashtrimet e palës paditëse, si dhe nga vendimet e sipërpërmendura, rezulton se palët e paditura, Zyra Rajonale e Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë dhe Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, në vendimet e tyre për të mos njohur të drejtën e pronësisë të palës paditëse kanë argumentuar se këto prona të pretenduara nga pala paditëse ia ka njohur dhe kthyer me vendime subjekteve të tjerë ish-pronarë.

Konkretisht, me vendimet nr.38, datë 18.5.1994 (pika 3) të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish-pronarëve Vlorë, me vendimin nr.38/1, datë 18.5.1994 (pika 1) të po këtij Komisioni, me vendimin nr.81, datë 14.6.1995 të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish-pronarëve Vlorë, me vendimin nr.52, datë 13.8.2007 të Zyrës Rajonale të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Vlorë dhe vendimit nr.18, datë 15.1.2008 të Drejtorit të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, u janë njohur dhe kthyer trashëgimtarëve të Ibrahim Aliut prona që, sipas pretendimeve të paditësit, kanë mbivendosje dhe shtrihen brenda sipërfaqes pronë e tyre.

Në bazë të vendimit nr.63, datë 19.10.1997 të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish-pronarëve Vlorë, në favor të palës së paditur Kimete Bedini i është dhënë për kompensim fizik të tokës së saj bujqësore në fshatin Armen një sipërfaqe prej 4131.8 m² në parcelën 31, Jonufër-Vlorë. Këtë sipërfaqe pala e paditur ia ka dhuruar të paditurit tjetër (djalin të saj) Artan Liçaj, në bazë të kontratës së dhurimit me nr.676 Rep. e 456 Kol., datë 10.9.1999.

Paditësi, duke mos qenë dakord me vendimet e dhëna si nga KKK Pronave Vlorë dhe nga Agjencia KK Pronave Tiranë në drejtim të tij, i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë me padi duke kërkuar anulimin jo vetëm të vendimeve të dhëna në emër të tij, por dhe vendimet e KKK Pronave që ju ka njohur dhe kthyer pronat trashëgimtarëve të Ibrahim Aliut.

Po në këtë padi paditësi ka kërkuar edhe anulimin e vendimit nr.63, datë 19.10.1997 të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish-pronarëve Vlorë, dhënë në favor të palës së paditur Kimete Bedini, si dhe ka kërkuar pavlefshmërinë e kontratës së dhurimit me nr.676 Rep. e 456 Kol., datë 10.9.1999 midis palëve të paditura.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, gjatë gjykimit, ka marrë në shqyrtim kryesisht çështjen e juridiksionit dhe me vendimin nr.1814, datë 6.7.2009 ka vendosur se kjo çështje nuk bën pjesë në juridiksionin gjyqësor, por në atë administrativ.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë arsyeton vendimin e saj se: “Pala paditëse duhet të ndiqte dhe të ezauronte më parë rrugën administrative të ankimit kundër vendimeve të kundërshtuara me padi prej tij. Pala paditëse si subjekt kërkuar ka ezauruar rrugën administrative të ankimit ndaj vendimeve nr.58 dhe nr.59, datë 31.8.2007 të ZRAKKP Qarkut Vlorë. Por pavarësisht nga kjo, paditësi, me cilësinë e subjektit të ri pretendues, nuk ka ezauruar rrugën administrative të ankimit për vendimet e dhëna në favor të trashëgimtarëve të Ibrahim Aliut dhe Kimete Bedini. Procedura administrative nuk quhet e ezauruar tërësisht, pavarësisht se nga pala paditëse është ndjekur procedura e ankimit administrativ si subjekt kërkuar, por duhet të ndjekë procedurën e ankimit dhe, vendime të cilat pretendohet se prekin interesat e tij dhe të trashëgimtarëve të tjerë të ish-pronarëve Esheref dhe Mynevere Dano në pronën e pretenduar dhe pse nuk ka qenë palë në procedurën e plotë administrative të nxjerrjes dhe ankimit të këtyre vendimeve. Vetëm pasi të ketë ezauruar këtë rrugë pala ka të drejtë t’i drejtohet gjykatës. Gjykata arrin në këtë konkluzion mbështetur në nenin 18 të ligjit “Për kthimin dhe kompensimin e pronave” dhe në vendimin unifikues nr.2 të datës 6.1.2009 të Kolegjeve të Bashkuara, në të cilën është arritur përfundimi unifikues se: “Ankimi administrativ, parashikuar në nenin 18 të ligjit “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, duhet kuptuar njëjloj, si për ankimet nga subjekti kërkuar që ndjek procedurën e plotë administrative dhe nuk paraqiten subjekte të tjera kërkuuese, ashtu dhe për ankimet nga një subjekt i ri pretendues kundër aktit administrativ të dhënë në favor të një subjekti tjetër, por që prek interesat e tij për të njëjtën pronë dhe nuk ka qenë palë në procedurën e plotë administrative të nxjerrjes dhe ankimit të aktit. Në të dyja rastet, subjektet e shpronësuar janë të detyruara të ndjekin procedurën e ankimit administrativ dhe vetëm pasi të jetë ezauruar plotësisht kjo rrugë ligjore, mund t’i drejtohen gjykatës...”.

Kundër vendimit të Gjykatës së Shkallës së Parë Vlorë, në bazë të nenit 62 të Kodit të Procedurës Civile, ka ushtruar ankim të veçantë Agron Boçari dhe Gjon Boçari, të cilët kërkojnë prishjen e këtij vendimi dhe dërgimin e çështjes në Gjykatë të Shkallës së Parë Vlorë për të vazhduar gjykimin, si një vendim në kundërshtim me ligjin nr.9235, datë 29.7.2004, neni 18, si dhe interpretim të gabuar të vendimit unifikues nr.2, datë 6.1.2009 të Kolegjeve të Bashkuara të

Gjykatës së Lartë, me pretendimin se nga ana e paditësit janë ezauruar ankimet administrative deri në Agjencinë e KK Pronave Tiranë në lidhje me vendimet që nuk na kanë njohur pronësinë dhe që i kishin njohur pronësinë palës së paditur. Kjo Agjenci është shprehur në vendimet e saj se: “provat për vendimin e dhënë në favor të Ibrahim Aliut ishin të plota...” dhe për rrjedhim paditësi me të drejtë i është drejtuar me padi gjykatës.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, pasi shqyrtoi çështjen në seancën gjyqësore të datës 26.11.2009, ka konstatuar se zgjidhja e kësaj çështjeje ka të bëjë me interpretimin dhe zbatimin e drejtë të ligjit “Për kthimin dhe kompensimin e pronës së ish-pronarëve”, parë në aspekt të respektimit të parimeve kushtetuese dhe të KEDNJ-së.

Ky Kolegj ka konstatuar se në gjykatat më të ulëta po mbahen qëndrime të ndryshme jo vetëm në lidhje me interpretimin dhe zbatimin e këtij ligji, por edhe qëndrime të ndryshme, për sa i përket juridiksionit gjyqësor apo atij administrativ në shqyrtimin e ankimeve kundër një vendimi të KKKP të dhënë për një subjekt tjetër të shpronësuar, qëndrime të ardhura edhe për shkak të disa përfundimeve unifikuese të vendimit nr.2, datë 6.1.2009 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

Për rrjedhojë, ky Kolegj Civil, bazuar në nenin 480 e nenin 481 të KP Civile, me vendimin e datës 26.11.2009, ka vendosur të kalojë për unifikim të praktikës gjyqësore këtë çështje për t’i dhënë përgjigje pyetjes:

-A cenon sigurimi juridik e detyrimi i një subjekti (qoftë edhe jo i shpronësuar) që, për mbrojtjen e një të drejte subjektive apo interesi të ligjshëm të tij, të jetë i detyruar t’i drejtohet, në çdo rast e rrethanë, me ankim administrativ, Agjencisë për njohjen dhe Kthimin e Pronave për të kundërshtuar a goditur një vendim të ish-KKKP-ve apo strukturave ekzistuese, me të cilën ishte njohur dhe/ose kthyer e drejta e pronës subjektit të shpronësuar?

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë çmojnë se për t’i dhënë përgjigje kësaj pyetjeje është e domosdoshme që të bëhet një interpretim sistematik i dispozitave të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës ish-pronarëve”, duke mbajtur parasysh që të garantohet respektimi i parimeve kushtetuese të ligjshmërisë, sigurisë juridike etj., për sa u përket çështjeve që lidhen me të drejtën e pronësisë si një e drejtë subjektive dhe me mbrojtjen e saj edhe në çështjet që lidhen me procesin e njohjes dhe kthimit të pronave të ish-pronarëve.

Nisur nga neni 4 i Kushtetutës së Shqipërisë, e drejta përbën bazën dhe kufijtë e veprimtarisë shtetërore. Nëse për kërkimin, njohjen apo mbrojtjen e një të drejte themelore, sikurse është edhe e drejta e pronësisë, përfshirë edhe procesi specifik i njohjes dhe kthimit të pronës ish- pronarit, nuk do të ekzistojnë kufij kohorë dhe juridiksionalë në të drejtën për t’iu drejtuar dhe në të drejtën për të vendosur nga ana e disa organeve shtetërore, atëherë do të cenohej haptazi parimi i sigurisë juridike, e drejta dhe besimi i individëve se mund të gëzojnë të pashqetësuar pronën e tyre, pasi kjo e drejtë u është njohur më parë në mënyrë përfundimtare, sipas rastit, me një akt të organit shtetëror a një vendimi gjyqësor.

Respektimi i së drejtës së pronës dhe i sigurisë juridike janë çështje që lidhen drejtpërdrejt me respektimin e Kushtetutës dhe të KEDNJ-së. Në lidhje me këtë çështje, posaçërisht për sa i përket procesit të kthimit dhe kompensimit të pronës ish-pronarëve, nga ana e Gjykatës së Strasburgut janë dhënë disa vendime, si: Driza kundër Shqipërisë, Ramadhi kundër Shqipërisë etj.

Kolegjet e Bashkuara vërejnë se, për zgjidhjen e çështjes së juridiksionit për shqyrtimin e mosmarrëveshjes (edhe në rastin konkret objekt gjykimi), e cila ka të bëjë me kundërshtitë mes palëve ndërgjyqëse mbi të drejtën themelore të pronës, gjykatat duhet të mbajnë parasysh interpretimin e drejtë të dispozitave procedurale civile e administrative, si dhe atyre të legjislacionit të posaçëm për njohjen dhe kthimin e pronave ish-pronarëve, në përputhje me parimet themeltare kushtetuese të sigurisë juridike, shtetit të së drejtës dhe ndarjes së pushteteve.

Në këtë kontekst, Kolegjet e Bashkuara mbajnë parasysh se Gjykata Kushtetuese është shprehur në disa vendime të saj lidhur me rëndësinë vendimtare të respektimit të këtyre parimeve

nga ligjvënësi, administrata shtetërore dhe gjykatat në procesin kompleks të njohjes dhe kthimit të pronës ish-pronarëve.

Kështu, në lidhje me juridiksionin e detyrueshëm për shqyrtimin e mosmarrëveshjes për kundërshtimin e vendimeve të ish-KKKP-ve apo të strukturave aktuale të kthimit e kompensimit të pronës, që nuk i kanë njohur a kthyer pronën ish-pronarit për arsye se, me një vendim të mëparshëm ia ka njohur një subjekti tjetër të shpronësuar, Gjykata Kushtetuese, me vendimin nr.27, datë 27.7.2009, pasi arsyeton lidhur me standardin kushtetues “të gjykatës së krijuar me ligj”, detyrimet që rrjedhin nga parimi i shtetit të së drejtës dhe ai i ndarjes e balancimit të pushteteve, qartazi është shprehur se:

“Njohja, kthimi dhe kompensimi i pronës bëhet nëpërmjet një organi administrativ mbi kërkesën që ish-pronari u drejton organeve përkatëse të administratës publike. Sipas nenit 27/a të ligjit nr.7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, nëse individ i kërkuar nuk është dakord me vendimin e Komisionit, ai ka të drejtë ta kundërshtojë këtë vendim drejtpërdrejt në gjykatë. Vendimet e organeve të administratës ka të drejtë t’i kundërshtojë në gjykatë, përveç kërkuarve, edhe çdo person tjetër që pretendon për vete të drejta pronësie.....

Gjatë gjykimit të iniciuar prej subjekteve të mësipërme, përveç të tjerave, hetohet dhe vërtetohet dhe fakti nëse këtyre subjekteve u është cenuar apo jo e drejta e pronësisë dhe, çdo vendim gjykate që do të anulonte pjesërisht ose plotësisht vendimet e organit përkatës të administratës, duhet të konfirmojë njëkohësisht edhe të drejtën e tyre të pronësisë. Prandaj, Gjykata Kushtetuese çmon se kur shqyrtohet një mosmarrëveshje e iniciuar nga të tilla subjekte, gjykata ka juridiksion dhe kompetencë jo vetëm që të anulojë pjesërisht ose plotësisht vendimet e organit administrativ, por njëkohësisht edhe të njohë e të kthejë pjesërisht ose plotësisht pronën në favor të tyre. Megjithatë, shqyrtimi i një mosmarrëveshjeje të tillë duhet të kufizohet vetëm në pronën që është objekt i vendimeve të organit administrativ, dhe jo të shtrihet në prona të tjera që nuk janë objekt i këtyre vendimeve, pasi, siç u parashtrua më sipër, njohja, kthimi dhe kompensimi i pronës i takon fillimisht juridiksionit administrativ, ndërsa gjykata, me ankesë të individit, shprehet mbi kushtetutshmërinë dhe ligjshmërinë e vendimit të organeve të administratës, pasi ato të kenë marrë vendimin përkatës....”.

Po kështu, Gjykata Kushtetuese, në vendimin e saj nr.27, datë 26.5.2010, duke shfuqizuar si të papajtueshme me Kushtetutën dispozitat e ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës” (i ndryshuar) për ankimimin administrativ (të detyrueshëm ose jo) ndaj vendimeve të ish-KKKP-ve të nxjerra para hyrjes në fuqi të tij, si dhe për kompetencën e Drejtorit të AKKKP për të cenuar edhe kryesisht vendimet e ish-KKKP-ve apo zyrave rajonale të AKKP-së, është shprehur se:

“ zbatimi, nga një organ administrativ si AKKP-së, i parimeve të revokimit dhe shfuqizimit të akteve të ish-KKKP është i pabazuar, pasi mungon një interes i ligjshëm shtetëror dhe aktet që shfuqizohen ose revokohen nuk janë akte tipike administrative të një organi tipik administrativ. Drejtori i AKKP-së është një organ në vartësi të Këshillit të Ministrave dhe në këtë kuptim vendimi i marrë prej tij për të ndërhyrë mbi interesa civile të shtetasve, në kuptim të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut është i pajustificuar....

.... Gjykata çmon se vendimet e AKKP-ve për të shfuqizuar vendimet e KKKP-ve, përbëjnë cenim të parimit të sigurisë juridike....

.... vendimi i KKKP-së, i cili nuk është ankimuar brenda afateve ligjore, merr formën e prerë. Në këtë konkluzion ka arritur edhe Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut në çështjen Ramadhi dhe të tjerët kundër Shqipërisë, duke cilësuar vendimet e paankimuara të Komisioneve të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, si “të formës së prerë dhe të ekzekutueshme”.....”.

Nisur nga parashtrimet e mësipërme lidhur me kuptimin dhe zbatimin e drejtë të dispozitave të Kushtetutës e të KEDNJ-së, si dhe të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës ish-pronarëve” (i ndryshuar), duke pasur parasysh edhe qëndrimet

përkatëse të Gjykatës Kushtetuese dhe të GJEDNJ-së mbi procesin e kthimit dhe kompensimin e pronave ish- pronarëve, Kolegjet e Bashkuara arrijnë në përfundimin se është vendi për të ndryshuar edhe qëndrimet e tyre të mëparshme të shprehura me vendimin unifikues nr.2, datë 6.1.2009.

Kolegjet e Bashkuara arrijnë në përfundimin se subjektet e shpronësuara kanë detyrimin që t'i drejtohen organit administrativ, pra AKKP-së, vetëm në dy situata.

Së pari, në rastin kur subjektet e shpronësuara paraqesin për herë të parë kërkesë për njohjen dhe kthimin e pronës në cilësinë e ish-pronarit.

Së dyti, në rastin e ankimit ndaj vendimit të dhënë në emër të tyre e mbi kërkesën e tyre nga (ish) zyra rajonale e AKKKP-së, pra pas hyrjes në fuqi të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompesimin e pronës” (i ndryshuar).

Gjithsesi, edhe në këto dy raste, çështja bën pjesë në juridiksionin gjyqësor, pra detyrimi për t'iu drejtuar rrugës përkatëse administrative të kërkesës dhe ankimit nuk ekziston, nëse nga subjekti i shpronësuar pretendohet që, për të njëjtën pronë, ish-KKKP-të apo AKKP-ja, kanë disponuar më parë për njohjen e kthimin e pronës një subjekti tjetër të shpronësuar.

Nisur nga sa parashtrohet më sipër, për sa i përket zgjidhjes së çështjes objekt gjykimi, duke qenë se nga paditësi Agron Boçari kundërshtohen vendimi nr.58, datë 31.8.2007, vendimi nr.415, datë 22.4.2008, vendimi nr.59, datë 31.8.2007 dhe nr.414, datë 22.4.2008 i ish-KKKP Vlorë në pjesën që nuk i ka njohur e kthyer një pjesë të pronës, sepse për të njëjtën sipërfaqe është disponuar në favor të të paditurve trashëgimtarëve ligjorë të ish-pronarit Ibrahim Aliu me vendimin nr.38, datë 18.5.1994, vendimin nr.38/1, datë 18.5.1994, vendimin nr.81, datë 14.6.1995 dhe vendimin nr.63 datë 19.10.1997 të dhënë në favor të të paditurës Kimete Bedini, Kolegji Civil vlerëson se çështja objekt gjykimi bën pjesë në juridiksionin gjyqësor. Ky qëndrim gjen mbështetje edhe në përfundimet unifikuese të vendimit nr.4, datë 25.3.2005 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, pasi paditësi nuk bën pjesë në “subjektet e shpronësuara” që janë trajtuar me këto vendime të ish-KKKP-ve dhe AKKP-ve.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vlerësojnë se juridiksioni gjyqësor ushtrohet edhe lidhur me kërkimet për kundërshtimin e vendimit nr.38, datë 18.5.1994, vendimit nr.38/1, datë 18.5.1994, vendimit nr.81, datë 14.6.1995 dhe vendimin nr.63, datë 19.10.1997 i ish-KKKP Vlorë për të paditurit trashëgimtarët ligjorë të ish-pronarit Ibrahim Aliut dhe të paditurës tjetër Kimete Bedinaj, edhe për një arsye tjetër. Këto vendime janë nxjerrë përpara hyrjes në fuqi të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompesimin e pronës” (i ndryshuar).

Së fundi, Kolegjet e Bashkuara çmojnë se juridiksioni gjyqësor ushtrohet edhe për kundërshtimin në padi të vendimit nr.52, datë 13.8.2007 të zyrës rajonale të AKKP Vlorë dhe vendimit nr.18, datë 15.1.2008 të Drejtorit të AKKP Tiranë, të dhëna në favor të të paditurve trashëgimtarë të Ibrahim Aliu, si për arsyen se me këto vendime këtyre të paditurve u janë njohur e kthyer të njëjtat prona për të cilat ka pretendime si ish-pronare pala paditëse, ashtu edhe për arsyen se, për një interes të ligjshëm të pretenduar nga paditësi, kjo palë gjyqësisht po kundërshton vendime të AKKP-ve të dhëna për një subjekt tjetër të shpronësuar. Ky qëndrim gjen mbështetje edhe në përfundimet unifikuese të vendimit nr.4, datë 25.3.2005 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, pasi paditësi nuk bën pjesë në “subjektet e shpronësuara” që janë trajtuar me këto vendime të ish-KKKP-ve dhe AKKP-ve.

PËR KËTO ARSYE:

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në mbështetje të nenit 17 të ligjit nr.8588, datë 15.3.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë”,

VENDOSËN:

Prishjen e vendimit nr.1814, datë 6.7.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe dërgimin e çështjes po asaj gjykate për vazhdimin e gjykimit.

Ky vendim është unifikues për praktikën gjyqësore dhe dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

Ne gjyqtarët në pakicë, ndryshe nga qëndrimi i shumicës së Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, jemi të mendimit se vendimi nr.1814, datë 6.7.2009 i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, me të cilin është nxjerrë jashtë juridiksionit gjyqësor çështja civile me palë paditëse: Agron Boçari; të paditur ZRAKKP Vlorë, Fatije Maskaj etj.; me objekt “Anulimin si të pabazuar të vendimeve të KKK Pronave nr.58, datë 31.8.2007 ...”, është i mbështetur në ligj dhe si i tillë duhej të lihej në fuqi.

Nga aktet e dosjes gjyqësore rezulton se mbi kërkesën e paditësit Agron Boçari (trashëgimtar ligjor i trashëgimlënësve Eshref dhe Mynevere Boçari), ZRKKP Vlorë me vendimet nr.58, dhe nr.59, datë 31.8.2007 ka vendosur mosnjohjen e të drejtës së pronësisë së trashëgimtarëve ligjorë të Eshref dhe Mynevere Boçari për dy prona të përbëra respektivisht nga 950 vreten dhe 150 vreten, të ndodhura në rrethin e Vlorës. Mbi ankimin e tij ndaj dy vendimeve të mësipërme, AKKP Tiranë me vendimet nr.414, dhe 415, datë 22.4.2008 ka vendosur lënien në fuqi të vendimeve nr.58 dhe 59, datë 31.8.2007 të ZRKKP Vlorë.

Nga përmbajtja e vendimeve respektive rezulton se shkaku i mos njohjes së pronave të pretenduara prej paditësit Agron Boçari në ZRKKP Vlorë dhe rrëzimit të ankimeve të tij nga AKKP Tiranë është se këto prona u janë kthyer subjekteve të tjera, e konkretisht: trashëgimtarëve të Ibrahim Aliut, me vendimet nr.38, 38/1, datë 18.5.1994, nr.81, datë 14.6.1995 të KKKP Vlorë, nr.18, datë 15.1.2008 të drejtorit të AKKP dhe Kimete Bedinit me vendimin nr.63, datë 19.10.1997 të KKKP Vlorë (kompensim fizik të tokës bujqësore).

Me pretendimin se pronat e njohura dhe të kthyer nëpërmjet vendimeve të mësipërme të KKK Pronave në favor të trashëgimtarëve të Ibrahim Aliut dhe Kimete Bedinit mbivendosen me pronën e pretenduar prej tij, paditësi Agron Boçari i ka kundërshtuar gjyqësish vendimet e KKK Pronave të dhëna në favor të tij, po kështu dhe vendimet përkatëse të dhëna në favor të të paditurve.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr.1814, datë 6.7.2009, ka nxjerrë jashtë juridiksionit gjyqësor çështjen objekt gjykimi, pasi ka arritur në përfundimin se paditësi nuk ka ezauruar tërësisht rrugën administrative të ankimit për vendimet e KKK Pronave (objekt kundërshtimi gjyqësor), duke parashtruar se: si subjekt kërkuar pala paditëse ka ezauruar rrugën administrative të ankimit ndaj vendimeve nr.58, dhe 59, datë 31.8.2007 të zyrës rajonale të KK Pronave Qarku Vlorë në Agjencinë Qendrore të KK Pronave Tiranë, por, me cilësinë e subjektit të ri pretendues, nuk ka ezauruar rrugën administrative të ankimit për vendimet e dhëna në favor të trashëgimtarëve të Ibrahim Aliut dhe Kimete Bedinit. Gjykata ka arritur në këtë konkluzion në interpretim të nenit 18 të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave” dhe vendimit nr.2, datë 6.1.2009 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, duke marrë shkas nga çështja në shqyrtim dhe duke konstatuar se në gjykatat më të ulëta janë mbajtur qëndrime të ndryshme për sa i përket juridiksionit gjyqësor apo atij administrativ në shqyrtimin e ankimeve kundër një vendimi të KKKP-së të dhënë për një subjekt tjetër të shpronësuar (qëndrime të ardhura edhe për shkak të disa përfundimeve unifikuese të vendimit nr.2, datë 6.1.2009 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë), ka vendosur të kalojë çështjen për unifikim të praktikës gjyqësore.

Shumica e Kolegjeve të Bashkuara ka konkluduar se duhen ndryshuar qëndrimet e mëparshme të shprehura me vendimin unifikues nr.2, datë 6.1.2009, duke arritur në përfundimin se: subjektet e shpronësuara kanë detyrimin që t’i drejtohen organit administrativ, pra AKKP-së, vetëm në dy situata:

1. Në rastin kur subjektet e shpronësuara paraqesin për herë të parë kërkesë për njohjen dhe kthimin e pronës në cilësinë e ish-pronarit.

2. Në rastin e ankimit ndaj vendimit të dhënë në emër të tyre e mbi kërkesën e tyre nga (ish) zyra rajonale e AKKP-së, pra pas hyrjes në fuqi të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës” (i ndryshuar).

Edhe në këto dy raste, çështja bën pjesë në juridiksionin gjyqësor, pra detyrimi për t’iu drejtuar rrugës përkatëse administrative të kërkesës dhe ankimit nuk ekziston, nëse nga subjekti i shpronësuar pretendohet që, për të njëjtën pronë, ish-KKKP-të apo AKKP-ja, kanë disponuar më parë për njohjen e kthimin e pronës një subjekti tjetër të shpronësuar.

Në arritjen e këtij përfundimi shumica është referuar në vendimin nr.27, datë 27.7.2009 të Gjykatës Kushtetuese, e cila pasi ka arsyetuar lidhur me standardin kushtetues “të gjykatës së krijuar me ligj”, është shprehur se “Njohja, kthimi dhe kompensimi i pronës bëhet nëpërmjet një organi administrativ mbi kërkesën që ish-pronari i drejton organeve përkatëse të administratës publike. Sipas nenit 27/a të ligjit nr.7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, nëse individ i kërkuar nuk është dakord me vendimin e komisionit, ai ka të drejtë ta kundërshtojë këtë vendim drejtpërdrejt në gjykatë. Vendimet e organeve të administratës ka të drejtë t’i kundërshtojë në gjykatë, përveç kërkuarve, edhe çdo person tjetër që pretendon për vete të drejtë pronësie...” dhe në vendimin nr.27, datë 26.5.2010 të po kësaj gjykate, e cila është shprehur se: “... zbatimi, nga një organ administrativ si AKKP i parimeve të revokimit dhe shfuqizimit të akteve të ish-KKKP është i pabazuar, pasi mungon një interes i ligjshëm shtetëror dhe aktet që shfuqizohen ose revokohen nuk janë akte tipike administrative të një organi tipik administrativ. Drejtori i AKKP-së është një organ në vartësi të Këshillit të Ministrave dhe në këtë kuptim vendimi i marrë prej tij për të ndërhyrë mbi interesa civile të shtetasve, në kuptim të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut është i pajustificuar....

...Gjykata çmon se vendimet e AKKP për të shfuqizuar vendimet e KKKP-ve, përbëjnë cenim të parimit të sigurisë juridike.... vendimi i KKKP-së, i cili nuk është ankimuar brenda afateve ligjore merr formën e prerë. Në këtë konkluzion ka arritur edhe Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut në çështjen “Ramadhi dhe të tjerët kundër Shqipërisë” duke cilësuar vendimet e paankimuara të Komisioneve të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave si “të formës së prerë dhe të ekzekutueshme”.....”.

Në këtë kontekst, për çështjen objekt gjykimi shumica ka vlerësuar se ajo bën pjesë në juridiksionin gjyqësor, duke e konsideruar të ezauruar rrugën administrative për vendimet objekt padie të dhëna në emrin e tij, ndërsa për vendimet e KKK Pronave të dhëna në favor të të paditurve paditësi nuk bën pjesë në “subjektet e shpronësuar”, që janë trajtuar me këto vendime të ish-KKKP-ve dhe AKKP-ve.

Nisur nga objekti i kërkesëpadisë, vendimet e KKK Pronave objekt kundërshtimi dhe ecurinë e procedurës administrative të ndjekur nga pala paditëse në kuadrin e kundërshtimit të tyre, pakica është e mendimit se paditësi nuk e ka ezauruar plotësisht rrugën administrative të ankimit dhe me të drejtë Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë e ka nxjerrë jashtë juridiksionit gjyqësor këtë çështje.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë edhe më parë, duke marrë shkas nga një çështje tjetër analoge e Gjykatës së Rrethit Korçë (e cila e kishte nxjerrë çështjen jashtë juridiksionit gjyqësor), kanë marrë në shqyrtim dhe kanë unifikuar praktikën gjyqësore me vendimin nr.2, datë 6.1.2009, nëpërmjet të cilit, duke mbajtur qëndrim të ndryshëm nga çështja në shqyrtim, kanë lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë, duke konkluduar se: Ankimi administrativ, parashikuar në nenin 18 të ligjit “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, duhet kuptuar dhe zbatuar njëllësi si për ankimet nga subjekti kërkuar që ndjek procedurën e plotë administrative dhe nuk paraqiten subjekte të tjera kërkuar, ashtu dhe për ankimet nga një subjekt i ri pretendues kundër aktit administrativ të dhënë në favor të një subjekti tjetër, por që prek interesat e tij për të njëjtën pronë dhe nuk ka qenë palë në procedurën e plotë administrative të nxjerrjes dhe ankimit të aktit.

Në të dyja rastet, subjektet e shpronësuara janë të detyruara të ndjekin procedurat e ankimit administrativ dhe vetëm pasi të jetë ezauruar plotësisht kjo rrugë ligjore, mund t'i drejtohen gjykatës.

I qëndrojmë kësaj sentence unifikuese të vendimit nr.2, datë 6.1.2009 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në këtë kontekst, mënyrën e zgjidhjes së çështjes në shqyrtim nga ana e shumicës e konsiderojmë në interpretim të gabuar të nenit 18 dhe të frymës në përgjithësi të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, të ndryshuar. Kjo për arsye se, nga shpallja e vendimit nr.2, datë 6.1.2009 të Kolegjeve të Bashkuara deri në momentin e shqyrtimit të çështjes në fjalë, ligji nr.9235, datë 29.7.2004 nuk ka pësuar ndryshime në pjesën që parashikon procedurën e ankimit ndaj vendimeve; po kështu nuk rezulton që kjo pjesë e ligjit të jetë cenuar (shfuqizuar) nga ana e Gjykatës Kushtetuese, as me vendimet në të cilat është referuar shumica, as me vendime të tjera të asaj gjykatë.

Vendimi nr.27, datë 27.7.2009 i Gjykatës Kushtetuese (në të cilin është referuar shumica në përfundimet e saj) është referuar në vendimin nr.2, datë 6.1.2009 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, duke cituar se “Legjitimiteti i këtyre subjekteve, si pjesë e praktikës së zakonshme gjyqësore, është pranuar dhe nga Gjykata e Lartë, që sipas nenit 141/2 të Kushtetutës ka bërë njësimin e praktikës gjyqësore”.

Neni 2 i ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 parashikon të drejtën e çdo “subjekti të shpronësuar”, që në përputhje me këtë ligj, të kërkojë të drejtën e pronësisë, në rast se i është hequr sipas akteve ligjore, nënligjore, vendimeve penale të gjykatave ose të marrë me çdo mënyrë tjetër të padrejtë nga shteti nga data 29.11.1944. Në dispozitat e neneve në vijim, në të cilat sintetizohet dhe qëllimi i ligjit (njohja e së drejtës së pronësisë dhe kthimi e pronës), ligjvënësi në të gjitha rastet përdor termin “subjekte të shpronësuara”.

Me të gjitha ndryshimet e pësuara, ligjvënësi, në një sërë dispozitash të ligjit, ka parashikuar hollësisht zhvillimin e një procedure të hollësishme dhe të plotë për organet administrative të ngarkuara me ligj, të cilat mbi kërkesën e “subjektit të shpronësuar” nxjerrin akte për njohjen dhe kthimin ose kompensimin e pronave ish-pronarëve, duke u dhënë të drejtë të kontrollojnë vërtetësinë e dokumentacionit të paraqitur nga “subjektet e shpronësuara”, të verifikojnë dhe llogarisin detyrimet financiare që lindin për shtetin; të caktojnë ekspertë, të cilët ndihmojnë komisionin në anën teknike në procesin e njohjes, kthimit dhe kompensimit të pronës etj. Organin epror që mbikëqyr procedurën administrative të nxjerrjes së akteve dhe njëkohësisht kryen funksionin e shqyrtimit të ankimeve administrative të ushtruara nga “subjektet e shpronësuara” në kuptim të këtij ligji kundër akteve të dhëna nga organet më të ulëta, afatet e ushtrimit të ankimit administrativ dhe së fundi, të drejtën e ankimit në gjykatë të subjekteve të shpronësuar (nenet 18, 19, 20).

Siç shihet, ligjvënësi u ka dhënë kompetencë të plotë organeve administrative të specializuara për shqyrtimin e ankimeve administrative, si organe të cilat u kanë të gjitha mundësitë ligjore dhe institucionale për kryerjen e një hetimi dhe verifikimi të plotë administrativ gjatë procedurës për nxjerrjen e akteve administrative për pronësinë.

Nga përmbajtja e dispozitave të ligjit në tërësi dhe nga ajo e nenit 18 në veçanti del se, në ushtrimin e ankimit administrativ ndaj një vendimi të ZRKKP-së, ligjvënësi përdor vetëm termin “subjekt i shpronësuar” duke mos bërë asnjë diferencim mes “subjektit të shpronësuar”, i cili ushtron ankim administrativ ndaj një vendimi të dhënë në favor të tij apo ndaj një vendimi të dhënë ndaj një subjekti tjetër të shpronësuar, por që është bërë shkak për mosnjohjen e pronës.

Në këtë mënyrë, kërkesa drejtuar zyrës rajonale dhe eventualisht ankimi nga subjekti pretendues kundër aktit administrativ të kontestuar, të dhënë në favor të një subjekti tjetër, janë “mjete efektive” të ankimit administrativ, sepse së pari: e detyrojnë organin përkatës të rishikojë me prova dhe pretendime të reja aktin e mëparshëm administrativ të nxjerrë prej tij; dhe së dyti organi administrativ që shqyrton ankimin, si ai që ka nxjerrë aktin, ashtu dhe organi epror i tij, sipas nenit 18 të ligjit të cituar më lart dhe nenit 146 të KP Administrative, ka në kompetencë të

vendosë lënien në fuqi, shfuqizimin, ose ndryshimin e aktit administrativ të ankimuar.

Gjykata Kushtetuese në vendimin nr.27, datë 26.5.2010 arsyeton: “Kërkesa e një personi para organeve të kthimit e kompensimit të pronave synon njohjen e së drejtës së pronës mbi një send të caktuar. Kjo e drejtë e pretenduar nga subjekti para një organi shtetëror është një e drejtë subjektive dhe jo një interes i ligjshëm i tij, në kuptim të nenit 32 të KP Civile.... vendimet e organeve administrative, që kanë pasur si kompetencë kthimin dhe kompensimin e pronave në vite, nuk mund të konsiderohen akte administrative, në kuptimin normal juridik (*strictu sensu*), por akte suis generis të nxjerra nga një organ *suis generis*, për të cilin Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut ka përdorur termin e ri leksikor, *quasi* gjykatë ...”.

Procedura e nxjerrjes së këtyre akteve, parashikuar nga ligji nr.9235, datë 29.7.2004, i ndryshuar, harmonizohet edhe me nenin 137/3 të Kodit të Procedurave Administrative, sipas të cilit: “Në parim, palët e interesuara mund t’i drejtohen gjykatës vetëm pasi të kenë ezauruar rekursin administrativ”. Dhe në rastin konkret “palë e interesuar”, sipas nenit 137/3 të KP Administrative, duhet të kuptohet “subjekti i shpronësuar” në kuptim të ligjit “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, i cili, pasi ka ezauruar në mënyrë të plotë procedurën e ankimit administrativ ndaj një vendimi të dhënë në zbatim të atij ligji, ka të drejtën që t’i drejtohet gjykatës për zgjidhjen e konfliktit gjyqësisht (neni 18 i ligjit nr.9235, datë 29.7.2004, i ndryshuar).

Kjo nuk duhet ngatërruar me kategorinë e “personave të interesuar”, të cilët cenohen nga një vendim i KKKP, por që mbajnë pronën me një titull tjetër ligjor.

Këtij problemi i ka dhënë zgjidhje vendimi nr.4, datë 24.3.2005 i Kolegjeve të Bashkuara, i cili ka arritur në përfundimin se: pavarësisht nga momenti i regjistrimit të çështjes për gjykim (para apo pas hyrjes në fuqi të ligjit të ri), në të gjitha rastet kur padia për kundërshtimin e vendimit të komisionit të kthimit të pronave është ngritur nga persona të tjerë që kanë fituar të drejta pronësie mbi pronat e trajtuara nga ky vendim, është gjykata ajo që ka juridiksionin për shqyrtimin e këtyre çështjeve. Legjitimitimi i kësaj kategorie për të ngritur padi në gjykatë lidhet me të drejtën që jep neni 32 i KP Civile për ngritjen e padisë (interesi i ligjshëm).

Konfuzion lidhur me mënyrën e goditjes së vendimeve të KKKP-së edhe nga ana e “subjekteve të shpronësuar” është krijuar në momentin e hyrjes në fuqi të ligjit nr.9235, pasi në bazë të ligjit nr.7698, datë 15.4.1993, neni 27/a i tij, vendimet e komisionit kundërshtoheshin vetëm para gjykatës. Këtij problemi i dha zgjidhje vendimi nr.7, datë 24.3.2005 i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, i cili ka arritur në përfundimin unifikues se “të gjitha çështjet, të cilat kanë të bëjnë me kundërshtimin e vendimeve të komisioneve të kthimit e kompensimit të pronave ish- pronarëve, që janë marrë në zbatim të ligjit nr.7698, datë 15.4.1993 dhe që janë kundërshtuar në gjykatë përpara hyrjes në fuqi të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, janë në juridiksionin gjyqësor dhe jo në atë administrativ”. Ndërsa, për paditë që ngriheshin nga këta subjekte pas hyrjes në fuqi të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 edhe kur bëhet fjalë për kundërshtimin e një vendimi të KKKP të dhënë në bazë të ligjit nr.7698, datë 15.4.1993, është e qartë se “subjekti i shpronësuar” duhet të ndjekë ankimin administrativ, mandej mund ta kundërshtojë atë në gjykatë.

Për sa më sipër, lidhur me çështjen në shqyrtim, paditësi, me cilësinë e personit që kundërshton një vendim të KKKP-së qoftë edhe në favor të një subjekti tjetër të shpronësuar, por që cenon të drejtën e tij të pronësisë në kuptim të këtij ligji, përpara se t’i drejtohet rrugës gjyqësore të ankimit duhet të ezaurojë procedurën e plotë të ankimit administrativ të vendimeve, objekt kundërshtimi në padi, përpara organit administrativ të krijuar me ligj, sipas nenit 18 të ligjit dhe nenit 137 të KP Administrative dhe në rast se nuk e zgjidh këtë të drejtë nëpërmjet këtij ankimi administrativ, i lind e drejta ligjore për t’iu drejtuar rrugës gjyqësore.

Për të gjitha arsyet e parashtruara në këtë pakicë, mendojmë se ezaurimi i plotë i ankimit administrativ, në përputhje me ligjin specifik në raste si ky në shqyrtim, nuk përbën “cenim të parimit të sigurisë juridike”, pasi me këtë logjikë juridike “siguria juridike” cenohet njëlloj edhe

nëpërmjet goditjes së këtyre akteve administrative nëpërmjet ngritjes së padisë në gjykatë.

Anëtarë: Andi Çeliku Shpresa Beçaj